

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Deklaracija vlade.

Kolikor vlad smo imeli po sprejetju
ustave, tolikokrat smo čitali v vladnih
deklaracijah, da se bo ustava strogo iz-
vajala in vsi zakoni spoštovali. Toda od
tedaj so minula že štiri leta in naša
ustava je ostala še vedno na papirju in
oblastne skupščine so še nadalje ostale
neizpolnjene želja prebivalstva. Napačno
bi bilo reči, da prejšnje vlade niso imele
dobre volje uresničiti svoje obljube in
pričeti z izvajanjem ustave, toda njih
sila je bila preslaba — ker bilo je še
nereseno hrvatsko vprašanje in vsled
tega je bila ustava še v debati.

S sporazumom med narodno radikal-
no in hrvatsko seljačko stranko pa je
bila debata o ustavi zaključena in vpra-
šanje njene revizije odstavljeno z dnev-
nega reda. Izvajanje ustave se sedaj
lahko prične. Kar je bilo v deklaracijah
prejšnjih vlad samo neizvedljiva obljuba,
to je postalo sedaj realna programat-
ična točka, ker je dogovorjena po spo-
razumu dveh najmočnejših strank, ki
sta složni v vseh pogledih glede uredit-
ve naše države in dovolj močni, da svoj
program izvedeta.

Ta konstatacija je jedro vladne de-
klaracije, ta ugotovitev ji daje historičen
pomen, ker je z njo zaključena najbolj
nevarna točka naše zgodovine, ker je z
njo konec »sedmih suhih let«, kakor je
dejal St. Radić.

V programatičnem oziru je torej de-
klaracija vlade tako pozitivna, kakor še
ni bila dosedaj nobena, ker mesto ob-
ljub so podana dejstva. Značilno za opo-
zični tisk je, da je ravno to dejstvo
prezrli in da nima za likvidacijo hrvat-
skega vprašanja druge besede ko »kapit-
ulacijo«.

Delovni program vlade, ki sestavlja
drugi del deklaracije, naravno ni mogel
presenetiti z novostmi. Od prejšnjih
vlad je ostalo toliko neizpolnjenega, da
skoraj ni bilo treba storiti drugega, ko
ponoviti to, kar so prejšnje vlade ob-
ljubovale, toda ne izpeljale. Toda eno
značilno posebnost je treba vseeno po-
udariti. Deklaracija je plod dela dveh
strank in zato je vsaka stranka vnesla
v deklaracijo nekaj svojih najbolj značil-
nih zahtev. Če je radikalna stranka po-
udarila, da je tudi radićevska stranka
priznala prvovrstno važnost vojske, je
pa radićevska stranka s poudarkom go-
spodarskih zakonov, uvedbe štednje,
napovedi o izenačenju davkov ter za-
ščiti državljskih pravic vseh državlja-
nov v državi ter za človečansko in pra-
vično postopanje od strani vseh pred-
stavnikov oblasti, naglasila svojo prisot-
nost v vladi.

S temi poudarki posebnih stališč obeh
koaliranih strank, ki sta pa enotni v
skupnem cilju, je tudi označen značaj
koalicije. Za ohranitev in varovanje
kontinuitete v razvoju države jamči ra-
dikalna stranka, za prilagoditev vladne-
ga dela ljudskim potrebam pa radićev-
ska. In zato ne pomeni deklaracija vlade
samo likvidacijo hrvatskega vpraša-
nja, temveč tudi pričetek sporazumnega
dela, ki bo varovalo enako interes drža-
ve ko interes naroda.

Jasno pa je, da dobi vsaka deklar-
acija pravo veljavo šele tedaj, če slede
besedam tudi dejanja. Bolj ko od vsake
druge vlade smemo in moramo zahtevati
od vlade RR, da bodo njene besede po-
stale tudi meso, ker je nova vlada tako
močna, da je popolnoma neodvisna od
opozicije in ker predstavlja tako srečno
kombinacijo desne in leve stranke, ka-
kršne Jugoslavija še ni doživela.

Vsled tega tudi pričakuje javnost od

Stjepan Radić v Beogradu.

Beograd, 23. julija. Včeraj dopoldne
je prisel v Beograd Stjepan Radić. Na
kolodvoru ga je pričakovalo številno
občinstvo in novinarji. Stjepan Radić se
je nastanil v hotelu Pariz. Po krajšem
odmoru je St. Radić odšel v skupščino,
kjer je ostal do 13. Za Beograd je bil St.
Radić prava senzacija.

St. Radić je podal celo kopo izjav, ki
so imele na občinstvo velik vpliv in uve-
rile Beograd, da je St. Radić v resnici
stopil na oni teren, ki je bil ustvarjen
s sporazumom. Radić je imel včeraj svoj
dan. Nepreravnoma je govoril in podajal
izjave. O vsaki stvari je govoril in ostro
napadal svoje nasprotnike, zlasti dr.
Korošca. Številno občinstvo je Stjepana
Radića povsod navdušeno pozdravljalo in
burno aklamiralo. Vsak je hotel videti
Radića in ga slišati. Da je narod vedel,
da bo slišal od Radića to, kar je čul
včeraj, bi ga obsul s cvetjem.

Zanimanje za St. Radića v Beogradu je
bilo velikansko, zlasti popoldne na Te-
razijah, ko so ga pričakovali v novinar-
skem klubu. Ob 15. je St. Radić odšel
na grob neznanega junaka na Avalo,
kjer je položil venec. Nato se je vrnil
peš v Beograd ter se spotoma večkrat
ustavil, vsled česar se je zelo zakasnil
in se vrnil v mesto šele ob 18. V novi-
narski klub je prišel Radić mesto ob 17.
še ob 20. Na Terazijah ga je pričako-
valo številno občinstvo, tako da je mest-
na uprava morala postaviti stražnike za
vzdrževanje reda.

Ko se je že spustil mrak, je prišel St.
Radić v novinarski klub, burno aklami-
ran od množice. Aklamacije so se pri-
čele, čim so se pojavili ministrski avto-
mobili. V novinarskem klubu se je zbra-
lo nad 150 domačih in inozemskih novi-
narjev, narodnih poslancev, diplomat-
uradnikov in odličnih beograjskih poli-
tikov. Aklamacije Radiću so trajale pol
ure, ves čas, dokler se je nahajal St. Ra-
dić v klubu pri svojih tovariših, kakor
naziva novinarje. V klubu je imel Radić
daljši govor. Zelo ugledna politična ose-
ba je izjavila, da bi si mogel Radić pri-
dobiti v treh dneh s takim govorom
Beograd.

Ves ta čas je čakala pred klubom ve-
lika množica. Tramvajski in avtomobil-
ski promet je bil popolnoma ustavljen.
Vsa prizadevanja stražnikov, da bi na-
pravili red, so bila zaman. Narod je
klical Radića, naj se pojavi in naj go-
vori. Po svojem govoru v novinarskem
klubu je St. Radić na željo uglednih
osebosti in prisotnih poslancev stopil
na balkon in pričel govoriti. Bil je več-
krat prekinjen z vzkliki: »Živio kralj,
Živio Radić, živio Pašić in Davidović!«
Čuli so se tudi klici: »Dol s Pribevič-
cem, dol z neprijatelji naroda!« Nato je
bila prirejena St. Radiću v okrašenih dvo-
rani čajanka. Na ulici je Radića zopet
pričakovala množica. Ko se je Radić pri-
pravljal na odhod, so ga dvignili na ra-
me in ga nesli k avtomobilu. Množica je
burno aklamirala. Po Radićevem odhodu
iz novinarskega kluba je zavladovala po-
ulicah tišina. Vsi so hiteli domov veseli,
da Radića niso samo videli, marveč tudi
slišali.

RADIĆEV GOVOR MNOŽICI.

Beograd, 23. julija. Stjepan Radić je
imel z balkona novinarskega kluba sle-

de nove vlade mnogo in zato bo njeno de-
klaracijo ostreje sodila, ko deklaracijo
drugih vlad. S sporazumom in s svojo
močno večino ima nova vlada naravnost
izjemno stališče in to se mora poznati
v delu vlade.

deči govor na zbrano množico: »Gospoda
in prijatelji! Kadar seljak zorje njivo,
tedaj ne pravi, da je že končal svoj po-
sel, marveč ve, da ga čaka še veliko de-
la. Tedaj želi dobre žetve. Od oranja pa
do žetve je treba delati, zlasti tam, kjer
rodi koruza. Nepreravnoma je treba delati
in se boriti z elementi prirode, ki lahko
v enem samem trenutku uničijo vse ono,
kar so mirne roke, premišljena glava,
staro izkustvo in njegov napredek ustva-
rile z znojnim čelom in žuljavimi roka-
mi. Mi politiki moramo računati s še
večjo škodo, nego so elementarne nesre-
če. Volitev so žetev za politika. Ko je
razložil to primero, je nadaljeval, da
samo na volitvah more politik uveljaviti
svoja načela. Drugega leka ni. Delnih
parlamentarnih volitev naš zakon ne
pozna. Kdor danes udarja po sporazu-
mu, tolče po prazni tikvi (buči). Videli
bomo, da v teh tikvah ni niti slame, da
jo damo kokošim, marveč v njih je nekaj
česar pred poštenim svetom ne morem
povedati. Živijo narodni sporazum, ži-
vela naša skupna prestolnica Beograd,
živio naš seljački narod Srbov, Hrvatov
in Slovencev, živio naš seljački, viteški,
ustavni in državni kralj!«

RADIĆEV GOVOR NOVINARJEM.

V novinarskem klubu je povedal Stjepan
Radić sledeče: »Dragi bratje! Prišel sem pod
izrecnim pogojem, da ne izgubljam mnogo
besed. To je nemogoče. Morem vam reči
samo to: Narodni sporazum je bil naša živ-
ljenjska potreba. Oni naši ljudje, ki temu
sporazumu ugovarjajo v dobri veri ali na-
menu, ne smejo pozabiti, da je Kristus usta-
novil najbolj dovršeno religijo. Vsi vemo,
da je bilo treba skoraj 2000 let, da je ta vera
ustvarila življenje tako, da je v skladu z
njenimi predpisi.

Poglejmo, kako je sporazum izgledal prej
v času fevdalizma. Kaj je zahtevala Zajednica
ali Spaho v tej ali oni formi? Oni govorijo,
da pomeni sporazum razdelitev oblasti med na-
mi in radikali, toda mi vemo, kaj je to. To
je, da se prevzamejo narodni posli od onih,
ki so v to pooblašeni, ki imajo za to pra-
vico in je to tudi njih dolžnost. Skoraj bomo
imeli v naši državi urejeno parlamentarno
življenje. Evropa je danes razmrečena.
Zato nikjer ne funkcionira parlamentarno
življenje, razen v Veliki Britaniji. To so
strašne stvari. Evropi je treba pokazati, da
smo mi, na takozvanem »podivjanem Balka-
nu«, narod, ki more ustvariti solidno večino
in vlado in v kratkem času najbolj urejene
razmere v Evropi. (Burno odobravanje.)

Nočemo s tem nikogar dolžiti. Dr. Koroš-
ec je bil v vladi, delal je za svojo stranko.
Tudi Spaho je bil v vladi in vemo, da so se
šteli neki milijoni. Kolikor mi je znano, niso
biti ti milijoni za sirote in hamale. Smeh.
Hrvatska Zajednica je bila v vladi. Jaz pa
sem sedel takrat z njenim privoljenjem v
zaporu. Bil sem zaprt s privoljenjem njenega
bana in podbana dva dni, ker sem baje ne-
kak govoril o kralju. To je bil verbalni de-
likt. Oni so delali takrat pametno. Hoteli so
vstopiti v vlado, da bi delali za se in za svojo
stranko. Korošec je storil nekaj za svojo
stranko in za Slovenijo (!). Izkoristili so
vsako priliko. Prav tako je ravnal tudi Spaho.

Kar se tiče Pribevičev, je on napravil
pakt. Mislim, da je bil ta pakt, katerega sem
čital v novinah, točen. V tem paktu sta se
obe stranki obvezali, da ne bosta medse-
bojno preganjali uradnikov. Gospoda, stra-
šen je ta pakt. V ostalem veste, da so Pri-
bevičevci »demokrati« preganjali radikale in
da so odpuštili v Srbiji 40 učiteljev. Prav
slična nasilja so bila v Sremu. Tam ni bilo
občine brez komisarija iz vrst Pribevičevih
demokratov. Odkrito rečeno, nas ni nihče
prisilil k sporazumu. Radikale je prisilila k
temu sporazumu zunanja situacija. Nismo
napravili sporazuma pod pritiskom sile. Spo-
razum smo hoteli; ako ga ne bi hoteli, ga ne
bi bilo.

V Avstriji sem bil zaprt, ali nisem nikdar
popustil niti nisem ničesar priznal. Ostal
sem v stvari enak in govoril sem kljub za-
porom to, kar sem veroval. Svoboden sem.
Ko se je izvršila abolicija, mi ne more
nihče ničesar očitati. Ze jutri takoj bi mogel
reči: Zbogom. Addio mondo! V Beograd
sem prišel zato, da napravim konec tem
spletkam. Nisem človek, da bi me mogla ka-

ka stvar prisiliti. Toliko pa sem razumen,
ako namesejo prilike in bi se mogli zaostriti
naši medsebojni odnosi, da bi bil izhod le
kri in to ne revolucija, nego klanje. Hotel
sem, da to preprečim. Tudi Pašić je bil istih
misli. On ni delal po duhu svoje stranke,
marveč kot ustvaritelj in borec te naše dr-
žave, glavni sodelovalec kraljev. Bog naj po-
živi seljaški narod Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev! Bog poživi našega kralja, ki je več
kakor vitez! Kajti vitez bi mogel biti tudi
madžarski in fevdalni kralj, ali on je selja-
ški viteški kralj, narodni kralj. On ni junak,
da brani svoj prestol, ampak da brani dedo-
vino Karagjorgjevičev in njih svobodo. (Bur-
no odobravanje.) Moramo pomisliti tudi ma-
lo na sebe. Bog poživi tudi vas novinarje,
ki pišete tako in tako.

Bog živi take, ki pišejo o življenju, samo
— delavce. Toda novinarjev, ki spadajo na
zapeček, pri nas ni. Novinarji dovršujejo
delo, ki ga je naš narod ustvarjal skozi sto-
letja, katero je ustvarila junaška Srbija ter
ga znala braniti z mečem in privedi do ci-
lja! Bog živi Srbijo, Hrvatsko in Slovenijo!
Živi naj skupna, nedeljiva in nerazrušljiva
država! Dolgotrajno odobravanje. Novinarji
prihajajo od vseh strani in častitajo St. Ra-
diću.

Seja Narodne skup- ščine.

Beograd, 23. julija. Dopoldanska seja
narodne skupščine se je pričela ob 9.40.
Za sejo ni bilo mnogo zanimanja. Po-
zornost vseh parlamentarnih krogov je
bila obrnjena na bivanje Stjepana Radi-
ća v Beogradu.

Takoj v začetku se je predsednik spo-
ročil, da sta se vrnila poslanca HSS Ru-
de Bačinić in Marko Došen iz tujine. Iz-
ročila sta skupščini svoje poverilnice in
prosita, da se jima verificirajo mandati.
Zadevo bo rešil verifikacijski odbor. Pr-
vi je govoril Sekula Drlijević (črnogorski
federalist), ki je kritikoval vidovdanske
ustave. Odgovoril je Uzunović. Za njim
je govoril posl. Sušnik, ki je v imenu
SLS kritikoval vladino deklaracijo. Na-
padal je novo vlado, ker v njej niso za-
stopani Slovenci. Ob 13. je predsednik
zaključil sejo. Prihodnja seja se vrši da-
nes ob 9. dopoldne.

KLUB HSS — KONSTITUIRAN.

Beograd, 23. julija. Na seji Hrv. selj.
kluba so razpravljali o postopanju posl.
dr. Buča in tovarišev. Tem poslancem
je bil dostop prepovedan. Klub še ni ni-
česar sklenil. Verjetno je, da bodo vsi
omenjeni poslanci iz kluba izključeni.
Na seji se je konstituiral tudi novi od-
bor, ker so nekateri člani predsedništva
vstopili v vlado, zajedničarji pa so izsto-
pili. Za predsednika kluba je bil izvo-
ljen Dragutin Kovačević, za podpredse-
dnika Šibenik, za tajnika pa dr. Branko-
vić in Derviš Hadži Oman.

PODVOJENOST V VRSTAH ZAJED- NICARJEV.

Zagreb, 23. julija. V Hrv. Zajednici
sta se pojavili dve struji z različnimi po-
gledi na današnje politično situacijo. Na
seji Veća je prišlo do kompromisa. S
tem je bilo znatno ublaženo opozicijo-
nalno stališče Zajednice. Ena struja je
zahtevala, da se mora resolucija osred-
njega odbora popraviti, kar se še ni iz-
vršilo. Razpeloženje članov Hrv. Zajed-
nice ni tako borbeno, kakor bi mogli to
pričakovati iz pisanja zajedničarskega
tiska.

NERESNIČNA VEST O ZAGREBSKI »SAMOUPRAVI«.

Zagreb, 23. julija. Z merodajne strani
smo doznali, da »Samouprava« v Zagre-
bu ne bo izhajala.

Špekulacija na pozabljenost.

Mladinski popoldnevnik je napisal včerajšnji uvodnik »Za doslednost in poštenost v politiki.« Ni še bilo v Sloveniji časopisa, ki bi bil tako malo upravičen govoriti o tej stvari, kakor ravno dnevni mladinski popoldnevnik. Nekoč neoprostljiv nasprotnik mladinov, je postal čez noč njih glasilo. Nekoč odločen nasprotnik radikalov, ni mogel še pred kratkim Pašića dovolj prehladiti. Nekoč borec proti Trboveljski premogokopni družbi, danes njen zagovornik. Nekoč odločen pristajatelj za nedeljivost Slovenije, danes ravno tako odločno za deljivost Slovenije. In še polno sličnih in enakih stvari bi mogli navesti, če ne bi v programatičnem oziru bil »Slovenski Narod« vsak dan bolj reven. In vso to nedoslednost si upa zabeliti »Slovenski Narod« s hinavskim navdušenjem za politično doslednost.

Le v eni stvari je bil »Slovenski Narod« res dosleden: s svojo protiklerikalno lajno. V tem je bil v resnici tako dosleden, da mu je postala ta lajna že fiksna ideja. Po »Slov. Narod« se svet sploh deli samo v dva tabora: v klerikale, ki so črni skozi in skozi, in ki imajo eno napako več, kakor jih je sploh na svetu, in v protiklerikale, ki imajo samo dobre lastnosti, in sicer tudi eno več, kakor je teh lastnosti sploh na svetu. V tem smešnem pretiravanju je »Slov. Narod« v resnici dosleden, samo da to ni več doslednost, temveč glupost. Zato pa bi tudi »Slov. Narod« veliko bolje storil, če bi mesto uvodnika za politično doslednost, napisal raje uvodnik za politično in tudi drugo neumnost. Bi bil vsaj odkritosrčen!

Vsebina konvencij z Italijo.

V pondeljek so bile podpisane konvencije, ki jih je sklenila naša država s kraljevino Italijo. Danes hočemo podati njihovo glavno vsebino.

Med 82 sklenjenimi konvencijami je najvažnejši sporazum, ki ureja železniški promet z Reko, kar je pravzaprav izpolnitev rimskega pakta. V tem sporazumu je urejeno, da izvršuje upravne posle na reški železniški postaji italijanska oblast, dočim upravlja linijo Reka-Bakar Jugoslavija. V slučaju morebitnih nesreč odgovarjajo organi, ki so jih zakrivali. Nadaljno poglavje vsebuje določbe glede vozil, ki pravijo, da se ustanove jugoslovanski upravi odgovarjajoče najemnine za vozila, ki se zadržijo na Reki dalj kot štiri dni.

V teku treh mesecev po podpisu konvencij morajo biti ustanovljene direktne tarife med važnejšimi postajami in pristanišči pogodbenih držav. Dokler ne stopijo te v veljavo, znižajo železniške uprave obeh držav tarife za les, namenjen v Trst, Reko ali Sušak za 30%. Jugoslovanske tarife za Sušak se uporabljajo tudi za Reko s priračunanjem cene za 1 km. Isto načelo velja glede italijanskih tarif za Reko in Sušak. Vsako znižanje za Sušak velja tudi za Reko. Izjema je možna samo glede lesa. Direktne tarife preko Jugoslavije se bodo morale odrediti v sporazumu z italijansko upravo.

Četrto poglavje se peša s trgovinsko službo. Kot načelo za trgovinsko službo na progi Reka-Bakar je odrejeno, da stoji služba, ki se nanaša na prtljago, potnike in blago pod jugoslovansko upravo in je poverjena jugoslovanskemu funkcionarju na reški postaji. V bazenu Thon di Revel se ustanovi posebna služba za mednarodni promet.

Bazen ohrani svoj značaj proste cone, vendar so dopustna skladišča pod jugoslovanskim carinskim nadzorstvom, tako da obdrži jugoslovansko blago svojo narodno provenienco, dasi je v tranzitu pasiralo italijansko ozemlje. Tudi se lahko odpošlje tako blago iz bazena proti italijanskemu ozemlju kot tranzitno blago. Da se olajša trgovinski promet, sme jugoslovanska carinarnica v sporazumu z italijanskim carinskim oblastvom zacariniti za Jugoslavijo namenjeno blago tudi v drugih bazenih reške luke. Italijansko blago gre v bazenu skozi italijansko carinarnico.

Carinski prestopki jugoslovanskih zakonov spadajo v kompetenco jugoslovanske carinarnice, aretacijo krivcev v bazenu Thon di Revelu pa izvršuje italijanski organi.

V interesu prometa predvideva sporazum znatno znižanje pristojbin za premikanje (med Delto in postajo 10 lir za naložen in tri lire za prazen vagon; med bazenom Thon di Revel in postajo eno lro za voz), ukinitva tranzitno pristojbino in dopušča oprostitve tak za dokumente, nanašajoče se na železniško službo.

Peto poglavje ureja službo v bazenu Thon di Revel in kanalu Rečine. Za Thon di Revel veljajo predpisi za reški bazen. Od tega so izvzeti potniki in blago, namenjeno za jugoslovanske luke, katerega transport je namenjen jugoslov. zastavi. Rečino se razdeli na polovico, stroški za vzdrževanje bazena Thon di Revel se porazdelijo v smislu čl. 17. rimskega pakta.

Glasom sedmega poglavja bo imela Jugoslavija pravico upravljati bazenska skladišča, ki jih ima v najemu kot javna skladišča

Še lepše pa je, da se »Slov. Narod« ogreva tudi za poštenost v politiki. O, bili so črni, ko se je »Slovenski Narod« s polno pravico boril za poštenost v politiki. Toda ti časi so že davno minili, ker je »Slovenski Narod« svojo poštenost — prodal. Ni še tako dolgo od tega, ko je bil »Slov. Narod« vsak dan senzacija, ker je prinašal razna odkritja o raznih fondih in manipulacijah. Danes pa dopoveduje »Slovenski Narod«, da vsa tista njegova odkritja niso bila niti najmanj resnična in da so pravzaprav črni tisti, ki so jih pisali, angelci pa tisti, o katerih se je pisalo.

Kot sila pošten list se je izkazal »Slovenski Narod« tudi ob priliki boja za ljubljanski mandat. Volilce je pozival, da na podlagi sklenjenega dogovora volijo kandidata njemu nasprotni stranke, ko pa je bil dogovor kršen in prelomljena dana beseda, pa se je »Slovenski Narod« postavil na stran besedolomcev.

Pa kaj bi govorili o vseh teh stvarih, ko pa vsa Slovenija zna, kako je z vestjo in s prepričanjem »Slovenskega Naroda«.

Toda drugo je, kako si »Slovenski Narod« sploh upa uganjati tako hinavščino, kako si upa tako nesramno špekulirati na pozabljenost javnosti!

Te žalitve javnost ne bi smela trpeti, ker je zanjo presramotna. In javnost ima moč, da si za žalitev dobi zadoščenje. Toda apatična javnost tega ne doseže. Treba je iti v boj in treba je delati! In to se mora zgoditi, ker je mladinske hinavščine zadosti!

brez ozira na izvor in namembo blaga, ter bo smela izdajati za to blago skladišnice. V sporazumu z italijansko vlado se lahko odstopi uprava javnih skladišč tudi zasebnikom, ki pa ne smejo z blagom špekulirati. Spori med skladišči in deponenti spadajo v pristojnost rednih sodišč s pridržkom sprememb, predvidenih v skupnem sporazumu. »Warrants« bodo urejeni po zakonih veljavnih za Reko. Nobeno blago ne sme biti privilegirano, bodisi vsled njegovega izvora, namembe ali trgovčeve narodnosti. Vse olajšave, ki jih uživa blago, namenjeno eni reški luki, veljajo tudi za blago namenjeno v drugi bazen reške luke.

Zastavne pravice na blagu, pridobljene v eni državi, veljajo tudi za drugo državo. Jugoslovanska uprava je dolžna uporabiti vse posebne zakone, ki bi regulirali promet na Reki. Obe vladi sta pooblašteni, da vprejmeta z dodatnimi uredbami obstoječe zakone v svrhu odstranitve prometnih ovir.

Ustanovi se posebni organi, sestojati iz treh delegatov vsake uprave, ki bo imel nalogo, da uredi v reški luki enolično poslovanje z »warranti«, subvencije za blago, tarife za razkladanje, nakladanje in deponiranje blaga. Sklepal bo z večino glasov.

Javna skladišča, bodisi italijanska ali jugoslovanska plačajo mesto vseh javnih dajatev letnih 100 zlatih lir.

V slučaju, da bi jugoslovanska vlada uvedla posebne uvozne in izvozne tarife za blago, namenjeno preko Sušaka, izgubi pravico sprejemati v skladiščih bazena Thon di Revel blago v tretjih držav in pravico direktne mednarodne odposiljave iz bazena, dočim sme »Italija« v tem slučaju stvoriti svojo posebno izvozno in uvozno carinsko tarifo preko Sušaka.

Izjema velja samo glede lesa, za katerega sme Jugoslavija stvoriti posebno izvozno carinsko tarifo, pri čemer izgubi samo eventualna znižanja, ki bi presegala na italijanskih železnicah 30 odstotkov normalne tarife.

Ta sporazum velja za dobo 5. let.

NAŠE KONVENCIJE Z ITALIJO.

Sporazum za ureditev dolgov in kronskih kreditov.

Vse kronske obveznosti oseb in ustanov ter njihovih podružnic, ki imajo svoje bivališče oz. sedež na eni strani v Jugoslaviji, na drugi v Italiji se uredijo tako, da se zamenja 100 kron za 25 Din.

Osebe, ki so prebivale 24. februarja 1924 na ozemlju bivšega »Corpus Separatum«, plačajo svoje dolgeve po dekretu, ki ureja zamenjavo reške valute. Kdor bi se čutil prizadetega, se lahko obrne na sodišče. Obresti se računajo po prvotni zapalosti. Naslovi, ki niso zapadli pred 27. januarjem 1924, hranilne knjižice na prisotnika in pokojnine se plačajo tako kot rojakom. Hipotekarni dolgov se plačajo po zakonih, veljajočih na kraju lege nepremičnine.

Vsak moratorij, ki se nanaša na te dolgeve, se smatra derogiranim. Zastaralni roki pričnejo teči 90 dni, ko stopi ta sporazum v veljavo. Davki, ki so odmerjeni v od krone različni valuti, se lahko revidirajo.

Sporazum ne spreminja pogodb, sklenjenih med zasebniki drugače.

(Nadaljevanje sledi.)

Odgovor radikalov.

»Samouprava« piše sledeče: Pribečević je sporočil na nedeljskem zborovanju v hotelu Imperial tekst sporazuma med radikali in SDS od 27. marca 1924. Iz tega sporazuma se jasno vidi, pod kakimi okoliščinami je bil sklenjen, za kakšne razmere velja in na katero vlado se nanaša.

Pribečević pa ni sporočil novega teksta sporazuma, katerega je sam predložil Pašiću 27. marca 1925 še pred izjavo Pavla Radića in Šuperine. Javnosti hočemo sporočiti tekst tega sporazuma, katerega Pašić ni hotel sprejeti. Tekst tega sporazuma obsega osem točk. V prvi točki je izražena želja, naj se nada-

sedništvo nacionalnega bloka z odobrenjem obeh klubov na skupni seji.

4. Glavni cilj nacionalnega bloka bo, da se definitivno izpremeni ustava, da se povzamejo potrebne mere za saniranje državne administracije in da se izvede samouprava občin, srezov in oblasti; dalje da se vse prosvetno delo reorganizira v duhu nacionalnega unitarizma.

5. Nacionalni blok se more razširiti z drugimi strankami ali elementi, toda le s predhodnim soglasjem obeh klubov, razen ako bi to nenadoma preprečile nujne razmere. V zadnjem slučaju zadostuje soglasnost predsedstva.

6. Predsedstvo nacionalnega bloka bo sprejelo za tem, da se izvede skupna kolaboracija radikalov in samostojnih demokratov tudi izven parlamenta. V ostalem pa prepušča predsedstvo lokalnim predstavnikom ene in druge stranke, naj delajo po razmerah ali kot formalna grupa ali pa ločeno, toda vedno s ciljem, da se uspešno pobija separatistična in anacionalna tendenca in da se izbegavajo nepotrebni spopadi nad obema strankama.

7. Nesoglasja, ki bodo nastala med kluboma NRS in SDS, kakor tudi spopade jatega značaja, ki bi nastali v provinci, bo reševalo predsedstvo nacionalnega bloka. Po potrebi bo predsedstvo za rešitev takih sporov delegiralo poseben odbor.

8. Predsedstvo nacionalnega bloka bo imelo vrhovno nadzorstvo nad pisanjem celokupnega tiska ene in druge stranke.

Iz tega Pribečevićevega načrta se jasno vidi, da Pribečević sam ni več verjel v veljavnost prejšnjega dogovora in je hotel doseči novega tudi za ceno likvidacije svoje stranke. Zakaj njegov predlog, da postane »nacionalni« blok ena stranka, je dejansko likvidacija SDS, ker bi se s tem odločila beseda popolnoma prepuščala radikalom.

S sklicevanjem na pogodbo iz l. 1924 torej g. Pribečević absolutno nima sreče.

Politične vesti.

— Kralj in proslava tisočletnice hrvatske kraljevine. Doznavamo, da je Stjepan Radić ob priliki svoje avdijence na Bledu povabil Nj. Vel. kralja in kraljico na proslavo tisočletnice hrvatskega kraljevstva, ki se bo vršila 15. avgusta o priliki zleta hrvatskega sokolstva v Zagrebu.

— Nikola Pašić odpotoval v Karlove Vare. V torek ponoči se je odpeljal Nikola Pašić na ladji »Car Nikolaj« v spremstvu žene, dveh hčer, sina Radeta, zdravnika dr. Antića ter ožjega spremstva v Karlove Vare. Pašić je bil zelo slab in je odzdravljaj z zelo tihim glasom in so ga morali podpirati, ko je šel preko mostiča na ladjo. Ladja »Car Nikolaj« popelje Pašića do Bratislave, od koder se Pašić po daljšem odmoru odpelje v Karlove Vare.

— O kapitulaciji. Glavni očitek samostojnih demokratov, ko tudi naše SLS radičevcem je, da so kapitulirali. Kako pa izgleda ta kapitulacija v resnici, pa naj pojasnijo besede, ki jih je v tem pogledu zapisal v zagrebških »Novostih« g. Krešimir Kovačić. Med drugim pravi: »Vržimo s sebe vsako zlobo in ne govorimo o kapitulaciji. Ali je mar v evangelijah zabeležena pot sv. Pavla v Damask kot kapitulacija? Ali je mar bila kapitulacija, ko so Srbi in Hrvati po ostrih plemenskih sporih osnovali hrvatsko-srbsko koalicio? Ali je mar bila kapitulacija vstop hrvatskih in slovenskih mas v našo skupno državo? Ne govorimo niti o doslednosti, ker v tem je naša sreča, da je v politiki ni... Nam še ostajajo cilji jugoslovenstva, cilji popolnega duhovnega ujedinjenja našega naroda. Morebiti smo bili preveč nestrpni in hoteli v par letih rešiti probleme, ki pripadajo bodočnosti, morda smo preostro sodili one, ki so se bolj počasi gibali iz starega stanja v novo. Toda za narodni napredek so potrebni eni in drugi: i oni, ki silijo naprej, i oni, ki za njimi zaostajajo. Tem drugim pripada danes uprava države, ker so v večini. Pa naj, more se počakati... Glavno je, da tudi oni ljubijo državo in da je hočejo dobro. Glavno je, da smo videli, da v našem narodu prevladujejo zdravi in dobri instinkti za državno življenje, ker to nas bo rešilo mnogo hudih ur, katere so morali preživeti drugi pri svojem ujedinjenju. In zato: Hvala Bogu, narodu in kralju!

— Veliki tuji listi v splošnem pozdravljajo sporazum med radikali in radičevci, ker je z njim likvidiran hrvatsko-srbski spor. Veliki angleški list »Times« je posvetil sporazumu uvodnik, v katerem pravi: Dejstvo, da so voditelji srbske in hrvatske stranke končno dosegli sporazum v svrhu sestave nove vlade in to po letih medsebojnih gorkih obtoževanj, to dejstvo bo smatrala tujina kot znak, da srbsko-hrvatsko-slovenski narod začne ustvarjati najlepše nade svojega ujedinjenja in da so bile nade, ki jih je stavil svet v novo nastalo kraljevino SHS upravičene. — Veliki francoski list »Temps« pa piše: Doseženi sporazum ni samo zelo važen z ozirom na notranjo politiko kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, temveč tudi za splošno politiko na Balkanu. Mesto države, ki je bila zelo razdeljenega mišljenja, se pojavlja sedaj Kraljevina SHS kot silen nacionalni blok, ki more v vsaki priliki z močjo nastopiti, in sicer vsled lastne sile. To je dogodek, ki more v marsičem izpremeniti razne probleme, ki se še imajo rešiti na Bliznjem Vzhodu.

— Izstop 5 poslancev iz HSS? Na torkovi seji hrv. selj. kluba je prišlo do burnih priporočil. Ko je bila v klubu predčita vladna deklaracija, je izjavilo pet poslancev HSS: dr. Buč, Kukelj, Urojić, Jagatić in Trojano- vić, da se ne strinjajo z deklaracijo nove vlade in da bodo v skupščini glasovali proti

njej. Poslanci se niso izjavili, ali bodo še dalje ostali v klubu.

— »Slagere« samostojnih demokratov že narejeni. Dokler ni bil sklenjen sporazum, so govorili samostojni demokratiški listi dan na dan: »Sporazuma nikdar ne bo, ker je Pašić z nami.« Ko je potem sporazum prišel, so bili seveda pristaji in tudi voditelji SDS brez sapa. Takega razočaranja ni nihče pričakoval. Kakor vse kaže, so sedaj vendarle prišli do sapa in tako smo že dobili prvi slagere: Pašić ni sporazuma podpisal, odnosi med radikali in radičevci vedno slabši, bosenski radikali se bunijo, skratka vse je prepričano, da bo sedanja koalicio šla v kratkem v franže. — Če povemo, da je la »vse« slavni »Slovenski Narod«, potem smo menda povedali vse.

— Italijanski tisk o sklenjenih konvencijah. Komentirajoč podpis konvencij, naglašava italijanski tisk, da bodo konvencije znatno pripomogle h poglobitvi prijateljskih odnosov med obema državama. »Tribuna« pravi, da tvorijo konvencije najboljši temelj za razvoj dobrih odnosov med Jugoslavijo in Italijo. Konvencije so utrdile skrajni rob Italije, ki je toliko pretrpel v zadnjih letih. Za Italijane znači veliko zadoščenje, da je Reka obdržala svojo lastnino. To je bila delikatna točka pogajanj, ker ima Reka velik arhiv, ki leži na sreči vsem Italijanom. »Giornale d'Italia« piše, da je bilo s tem rešeno važno vprašanje, ki je resno ogrožalo gospodarsko in trgovsko bodočnost Reke, ako se ne bi zaledje posluževalo njenega pristanišča. Tudi Zader je lahko pomirjen, ako bodo jugoslovanske oblasti v zaledju lojalno izpolnile prevzete obveznosti. Z ozirom na to, da sede sedaj v Beogradu štirje hrvatski ministri, je zadoščenje tem večje, ker je pričakovati, da se s tem ne spremeni dosedanja politika Pašića in Nintića napram Italiji. Glasom »Epoca« postane Zader lahko središče izmenjav med Jugoslavijo in Italijo. Reka pa ne bo samo izhodišče jugoslov. proizvodov, marveč tudi izhodišče tranzitnega blaga, namenjenega v Levanto. Sodelovanje obeh narodov je gotova stvar. Fašistovski glavno glasilo »Popolo d'Italia« slavi Mussolinijeve zasluge za sklenitev konvencij. Mussolini ni samo pridobil Italiji Reke, marveč ji je tudi zagotovil obstoj in razvoj.

— Dr. Rybář o sklenjenih konvencijah. Načelnik naše delegacije g. dr. Rybář je podal italijanskim novinarjem izjavo, v kateri naglašava svoje zadovoljstvo nad tem, da se je kljub velikim težkostim posrežilo rešiti toliko delikatnih vprašanj. Na vprašanje o razvoju bodočih gospodarskih odnosov med obema državama, je rekel dr. Rybář, da je bila Reka vedno naravno izhodišče Hrvatske in njenega zaledja kot je bil Trst izhodišče slovenskih dežel. Vendar pa ne smemo pozabiti, da sta ti dve luki danes v inozemstvu, vsled česar obstoja pri nas stremijo po narodnih pristaniščih. Nazivlje temu bo šel vsled raznih razlogov del našega prometa preko teh dveh mest in bo odvisev od sklenjenih konvencij. Za razvoj gospodarskega sodelovanja obeh držav so glavni predpogoji dobro blago, primerne cene in odkritosrčnost v trgovskem prometu. Glede prometa Zadra z zaledjem je načelnik naglasil, da je bil isti deloma urejen že v sanmargheritski pogodbi. V predloženi konvenciji so bile rešene razne pereče podrobnosti. Kljub temu bodo obstajale gotove težkoče, ker ne smemo pozabiti, da je med Zadrom in zaledjem politična meja, in kar je še pomembnejše carinska meja. Pravice italijanske manjšine v Dalmaciji so popolnoma razčišene.

— Nemški odgovor na garancijski pakt. Listi priobčujejo vsebino nemške note na spomenico o garancijskem paktu, ki jo vsled njene važnosti priobčimo v glavnem v eni izmed prihodnjih števil. Nemška vlada naglašava v noti, da je takoj vzela v pretes spomenico, ki ji je bila izročena 16. junija. Z zadoščenjem vze na znanje, da so zavezniki pripravljali h konsolidaciji miru in pričetki tozadavne izmenjave misli. Tudi Nemčija je s svoje strani pripravljena k iskrenemu sodelovanju. Vendar pa smatra, da je predvsem potrebna razprava o splošnih načelih, dočim obrazložijo svoje zadržanje v dveh točkah do končnoveljavnih pogajanj. Prva točka se tiče izjave zaveznikov, da se z ureditvijo varnostnega problema ne smejo spreminjati mirovne pogodbe. Tu se Nemčija ne strinja s paktom Zveze narodov. Nadalje ni po mnenju Nemčije njen vstop v Zvezo narodov potreben za uresničenje temeljnih idej spomenice. Zavezniki pa so mnenja, da se varnostni pakt ne da izvesti, ne da bi Nemčija postala član Zveze narodov. Temu se Nemčija tudi načeloma ne protivi, vendar pa smatra, da je potrebno še marsikaj razjasniti. Glasom časopisnih vestí je francoska politična javnost z nemškim odgovorom zadovoljna.

Prosveta.

KONCERT DELAVSKIH PEVSKIH DRUŠTEV

iz Slovenije in Zagreba se bo vršil v soboto 1. avgusta t. l. ob 20. zvečer v veliki dvorani »Uniona«. Skupno nastopi 9 delavskih pevskih zborov, in to iz Zagreba, Celja, Kamnika, Hrastnika, z Jesenic, Dobrave in iz Ljubljane. — Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni in Ljubljani in v trafikah nasproti glavne pošte.

DANASJNE PRIREDITVE:

Kino Ideal: »V divji pustinji.« Predstave: 4., pol 6., pol 8. in 9.
Kino Tivoli: »Zena, čuvaj svojega moža.« Predstave: pol 5., pol 8. in 9.
Kino Matica: »Madame X.« Predstave pol 5., pol 8. in 9.
Sport: S. K. Ilirija, juniorji igraja danes ob 18. uri s Hermesom.

1— Nehvaležnost — plačilo sveta. Nočni čuvaj stavbišča inženjerja Dukiča, Josip Simič v Bohoričevi ulici se je seznanil te dni v gostilni z neznanim moškim, ki je imel tako dobro namazan jezik, da je sklenil Simič kmalu ž njim prijateljstvo. Dobro ga je napojil, končno ga je pa povabil še na svoj dom, da mu prihrani stroške. Zakaj mož ni imel prenočišča. Ko se je Simič zjutraj prebudil, ni bilo njegovega prijatelja več v sobi. Poslovil se je bil po angleški ter odnesel seboj za spomin tudi Simičeve hlače in srebrno uro z verižico, v skupni vrednosti 600 Din.

1— Tatvina. Predčerašnjim med 13. in 14. uro je obiskal Heleno Magister, hišno posestnico in gostilničarko v Mostah, neznan svedrovec ter ji je odnesel iz trgovine 4000 dinarjev. Tat je moral biti z razmerami v hiši dobro znan, ker je vedel, kje se nahaja ključ od trgovine. Dasi je moral iti tat po ključ v podstrešje, ter so bili vsi domači v hiši, ga ni nihče opazil, niti ko je prišel, niti ko je odšel.

1— Neroden kolesar. Mirko Zaletel, brivec iz Rožne doline se je zaletel na Tržaški cesti s tako silo v brzovojni drog, da je obležal nezavesten na cesti. Ker ga pasanti niso mogli obuditi k zavesti, so telefonirali po rešilni voz, ki je ponesrečenca odpeljal v bolnico. Kako se je dogodila nesreča, ni znano, domneva pa se, da je Zaletel vozil prehitro ali pa v temi vsled kratkovidnosti ni opazil droga.

1— Na cesti je porodila. 29-letna služkinja Viktorija Rovtas iz Črnuče je začutila, da se bliža čas poroda in podala se je peš v Ljubljano v bolnišnico. Na Vodovodni cesti pa jo je prehitelo in porodila je zdravega dečka. Mimo je prišel neki železničar, ki ji je nudil prvo pomoč ter poslal neko žensko na šišensko stražnico, od koder so telefonirali po rešilni voz, ki je odpeljal nato mater in otroka v bolnišnico.

Maribor.

m — »Vse priljubljeni veliki župan dr. Pirkmajer.« To divno frazico čitamo med mariborskimi vestmi »Jutra«. V Mariboru je izšlo dosti veselja in tudi pomilovanja. Dobro bi bilo, da bi »Jutro« dopisnik ustregel radovednim Mariborčanom ter navedel

vsaj eno dejanje, vsled katerega si je pridobil g. dr. Pirkmajer splošno priljubljenost. Zakaj bi vendar skrivali zasluge? Zato pogumno na dan ž njimi — če jih je kaj!

m — Gospod Zebot med proroki. Na nedeljskem shodu SLS v Mariboru je dejal poslanec Zebot, da je nova vlada skrpucalo, ki da se ne bo dolgo držala. Ker nimamo za nehvaležna prorokovanja smisla, zato se ne spuščamo z g. Zebotom v polemiko o dolgi življenja nove vlade. Pač pa smo radovedni, kaj si predstavlja g. Zebot pod besedo skrpucalo. Če je vlada, stvorjena samo iz dveh strank z dvotretjinsko večino v skupščini skrpucalo, potem res ne vemo, katera vlada ni skrpucalo. Ali morda samo tista, v kateri je tudi g. dr. Korošec?

Gospodarstvo.

MALODUŠNOST NAŠIH PRIDOBITNIKOV.

Vladajoča kriza in poslovna stagnacija silno vpliva na naše industrijale, trgovce in obrtnike. Postali so malodušni, ni jim več za dvig podjetja, domišljujejo si, da so vsi koraki zaman. Tako izgubljamo odjemalce, ki krijejo svoje potrebe pri tujih tržkah. Jeseni se bo konjunktura sigurno izboljšala. Dobra žetev, pričakovani veliki eksport in zvišana carinska tarifa vpliva ugodno na sedanje stanje. Ljubljanski velesej je začel z najboljšešjo propagando za koncentracijo velikega števila kupcev iz vseh krajev ob priliki svoje prireditve od 29. avgusta do 8. septembra v Ljubljani.

Slika letošnjega veleseja naj bi bila slika oživljajočega gospodarstva. Pozivljamo vse industrijale, trgovce in obrtnike, da nemudoma prijavijo svoje udeležbo. Le v slogi je moč in v skupnem, organiziranem delu. Naj nikdo ne izostane, ker s tem ne škoduje samo skupnosti, marveč največ samemu sebi. Malodušnežev ne sme biti med vrstami naših pridobitnikov.

LJUBLJANSKA BORZA.

22. julija 1925.

Vrednote: 7% invest. posojilo iz l. 1921 den. 67.50; Celjska posojilnica den. 200, bl.

205; Ljublj. kred. banka den. 225, bl. 245; Merkantilna banka den. 100, bl. 100; Prva hrvaška štedionica den. 805, bl. 808; Kreditni zavod den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne den. 104, bl. 130; Trboveljska premogokopna družba den. 342, bl. 360; Združ. papirnice Veveče den. 100, bl. 108; Stavbna družba den. 165, bl. 180; 4½% zast. listi Kranj. dež. banke den. 20; 4½% kom. zad. Kranjske deželne banke den. 20.

Blago: Duge, hrastove, s pokrovi, 1 hl, ½ hl, ¼ hl, ico meja bl. 185, 140, 90; smrekovi drogi, 4, 5, 6, 7, 8 m dolž., 8.50, 9 in 10 cm na glavi debeljine, ravni, suhi, zdravi, ico nakl. post. den. 210; lipovi hlodi la, od 25 cm debel., ico naklad. postaja den. 250; bukovo oglje la, ico meja, 1 vag., den. 86, 86; pšenica Hardwinter 11., ico Postojna trs., bl. 405; koruza, slavonska, ico Postojna trs., 2 vag., den. 238, bl. 240; otrobi pšenični, ico Ljubljana den. 180; laneno seme la, ico Ljubljana den. 560.

BORZE.

— Zagreb, 22. julija. Devize: Newyork, ček 56.7—57.5, London, izplačilo 276.2—279.2, ček 276.125—279.125, Pariz 267.5—272.5, Praga 167.9—170.3, Curih 1105—1115, Milan, izplačilo 208.9—211.9, Berlin 1351—1366, Dunaj 797.5—809.5.

— Curih, 22. julija. Beograd, 9.05, Newyork 515, London 25.03, Pariz 24.30, Milan 18.975, Praga 15.25, Budimpešta 0.007255, Bukarešta 2.50, Sofija 3.75, Dunaj 72.55.

Pustolovec Strasnov nadaljuje.

KAKO SO PRISLI SEMINARISTI DO VINA.

Ko sem se vrnil iz seminarja, so me poklicali v jedilnico. Obed je bil izbornen. O takih obedih so sanjali najbrže ubogi gojenec, ko so ležali ponoči z lačnimi želodci v mrzli spalnici. Po jedi sem si »izposodil« takoj knezoškofa, ki je bil najbrže o rezultatu moje vizitacije v seminarju že obveščen.

»Eminenca, v seminarju vladajo grozovite razmere. Gojenec stanuje v hlevu. Njihova hrana je slaba in pri kosilu ne dobe niti požirka vina. To je nezasišano.«

»Prosim, o tem mi ni nihče ničesar povedal.«

»Eminenca, kdaj ste bili zadnjič v seminarju?«

»Redko kdaj grem tja.«

»Toda večkrat je tam Vaš superior dr. Lang, ki vam pove, kar je potrebno. Toda vi ga vselej kratkoma odslavite.«

»Saj storim, kar je mogoče.«

»Mnogo se da storiti, toda vi ne storite ničesar.«

»Pa kaj naj storim?«

»V prvi vrsti poskrbite, da se nastanijo gojenec v spodobni spalnici, ter da dobe pri vsaki jedi po četrt litra vina. Treba je vendar, da ostanejo zdravi. Kakšne si predstavljate bodoče duhovnike pri takem življenju?«

»Saj dam vse rad, kar zahtevate.«

»Tudi vino?«

»Da, prosim, tudi vino.«

S kretnjo roke sem poklical lakaja, ki je čakal v spoštljivi distanci, da se konča obed.

»Pokličite kletarja!«

Kletar je bil tudi še v bližini in dejal sem mu:

»Čujete, njegova Eminenca je odredil, da dobi od danes naprej vsak gojenec v seminarju vino. Koliko, Eminenca, četrtinko ali osminko?«

Eminenca je pokimal ter dejal:

»Da, hm, — torej osminko.«

»Torej, kletar, to velja od danes dalje, in ker gojenec še niso kosili, jim pošljite vino takoj tja.«

Kletar me je pogledal, kakor da je padel z neba. Take nezasišane smelosti ni mogel razumeti. Iz knezoškofijske kleti naj bi dobivali gojenec vino? To ne more biti res, to se mu mogoče sanja. Pogledal je vprašujoče knezoškofa, kakor da je hotel reči: »Ta človek je blazen?« — Vaša knezoškofijska milost vendar sicer vino sama pije! — Knezoškof je pokimal resignirano, kakor da hoče reči: »Tu ni ničesar mogoče storiti.« Glasno pa je dostavil:

»Da, prosim storite, kar ukazuje gospod ministerjalni svetnik.«

Izdajatelj: dr. Josip Hacin.

Odgovorni urednik: Železnikar Aleksander Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Preveč bi bilo, če bi trdili, da je Adam tako posnemal bandita, da bi ju zamenjali. Ima drug obraz in popolnoma drugo postavbo — a vseeno, ta možiček je gotovo rojen in pritrčen igralec, ki se zna izborno maskirati. Če bi bil bandit nastopil na odru in bi bil Adam prevzel njegovo ulogo, bi občinstvo tega gotovo ne vedelo; zakaj možiček ima sedaj povsem drugačen nastop in drugačen glas.

»Well, mis Morris, vaš ček je dober, najlepša hvala — gospoda, svobodni ste — le to vas prosim odstranite sami zapreko, zakaj svoje ljudi rabim drugje. Saj je le treba, da zmanjšate poševno ravnino, potem bo vaš avto že splezal gor. Torej na delo!«

Po teh besedah, ki jih je govoril s povsem izpremenjenim glasom, stopi nepravil roparski poglavar hitro iz voza, spleza na kamenje, pogleda na drugo stran in potem pogleda kvišku.

»He, Bill!«

»Kaj je kapetan?« se ta odzove.

»Ostanite zgoraj! Odstranili bodo le nekaj kamnov, potem že lahko pridejo čez.«

»Ali ste dobili, kapetan?«

»Sem«, odgovori Adam, in pokaže bel listek, ki ga je imel pripravljenega in ki naj bi bil ček. »Tako

(38)

dober, kot zlato. Le dobro glejte na vse strani, vi tam zgoraj!«

»Ay, ay, kapetan!«

»Naprej!« sili Leonor. »Izgubiti ne smemo niti sekunde.«

Njen opomin je na mestu, zakaj Georg se kar ne more vsega verjeti, ta predrznost se mu zdi res preogromna. Da, če bi si bil kdo drugi izmislišl to prekanco, a Adam ta mali, neznatni možiček, s svojo prijazno govorico — in zdaj predstavlja roparskega glavarja — in pa, kako hitro je vse aranžiral in izpeljal...

Toda Georg si hitro opomore in hiti za drugimi, ki so že zunaj; Leonor jim s tremi besedami vse razloži, in takoj začne valiti kamenje od zgoraj navzdol.

Georg se jim pridruži, še celo Leonor pomaga in slednjič zavali nekaj kamnov tudi gospod roparski glavar.

Tako zmanjšajo v kratkem strmino poševne ravnine, že čez deset minut izgleda stožec povsem drugače, vsaj na tej strani, po kateri ima avto plezati. Druga stran ostane lahko taka kot je, oklopni avto bo že skočil dol.

»Tako, to zadostuje, tukaj gor bo Maksimus že prišel,« reče ponarejeni bandit. »Hitro vsi nazaj v voz!«

Stopijo noter. Adam gre k aparatu, Maksimus se začne premikati. Z dvesto konjskimi silami leze z velikim ropotom po kupu navzgor, dospe na vrh, skoči

— in z velikim grmenjem prilete masivna kolesa na tla — in nepoškodovan nadaljuje avto pot po soteski. »Vidite, tako je treba ravnati,« začne zopet Adam. »Tako-le človeče nas vendar ne bo dolgo zadrževalo.«

»Človek, mož!« zavpije Georg z velikim začudenjem. »Prosim vas moram tisočkratnega oprostjenja — da, kar naravnost povem: imel sem vas za šalivca, norca — in sedaj se izkažete junaka — osvobodite nas, kar tako naglo, iz položaja, iz katerega si nisem znal pomagati.«

Tudi Leonor pripoveduje Georg o svojem neizrečeno velikem začudenju.

»Preje je bil res gledališki igralec,« odvrne ta, »in ni bil slab, dosegel bi bil še marsikaj. Še večji je bil njegov matematični talent. Slednjič so ga zanimale le še številke. Zapustil je oder in se izobrazil kot samouk za inženirja, potem je prišel k mojemu očetu.«

Adam zopet sleče roparski kostum. Še vedno nezavednega bandita pa polože z vsemi njegovimi stvarmi na tla.

15. Preko Kanade. — Zamrznjeni.

San Franciska se sploh ne dotaknejo. Že preje se odcepi cesta proti severu; pred nedavnim časom so jo uporabljali še tisoči, ki so bili prerrevni, da bi plačali vožnjo in tako so potovali peš v Alasko, kjer so tedaj začeli kopati zlato.

(Dalje prihodnjič.)

GAMAUFOVO umetno gnojilo za cvetlice

Je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo rianso barve. Cena zavojčku Din 3.—. Razpošilja društvo:

»VRTNARSKA ŠOLA« V KRANJU.

Stalna zaloga: Herzmansky, Korsika, Adria, Bajc, Urbančič, Kanc.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

Potne vizume

od strani konzulatov v Beogradu pre-
skrbuje najhitreje za zelo nizek
honorar Biro »Reklama«, Beograd,
št. 2639. Po pošti poslani potni listi
se takoj vidirajo in se vrnejo pri-
poročeno z doplačilom stroškov.

Znanje želi

mlad simpatičen gospod z istotako
gospodično v svrhu skupnih izletov.
Ponudbe na upravo pod »Upanje«.

Kontoristinja

z večletno prakso, veča vseh pi-
sarniških del išče mesta, najraje na
deželi. Ponudbe na upravo lista pod
»Zanesljiva moč«.

Pisarniško sobo

v pritličju oddaja z avgustom Pokoj-
ninski zavod za nameščenice v Ljub-
ljani, Aleksandrova cesta.

Motorno kolo

se prodaja po nizki ceni. Ogleda se
od 1. do 3. ure, Poljanska cesta 47.

Išče se

stanovanje dveh sob s kuhinjo v
sredini ali v okolici mesta Ljub-
ljane. Odda se tudi posojilo. Ponudbe
na upr. lista pod »Stanovanje 300«.

Oglase

a vse liste naše kraljevine spre-
jema po originalni ceni. Biro »Re-
klama«, Beograd, Knez Mihajlova
ulica 11, telefon 2639.

Ajda

lepo semensko blago in inkarnat
deteljo nudi najceneje Sever &
Komp., Ljubljana.

„Opeka“

prvovrstne zidake priporoča
opekarna

„EMONA“ D. D.

v Ljubljani — Tovarna na
Viču (Brdo) — Pisarna v
Pražakovi ulici 3, prtličje.

Damski in dekliški slamniki

po znižanih cenah ravno-
kar došli!

Oblike damske od Din 70.— do
Din 150.—, otroške od Din 50.—
do Din 70.— nakiten od Din 100.—
naprej — dokler traja zaloga.

Oglejte si cene v izložbi
MINKA HORVAT, Ljubljana,
Stari trg št. 21

5.000 Din

posojila nujno iščem do 1. avgusta
t. l. proti popolni zemljeknjižni var-
ščini in najvišjim obrestim — da
plačam zahtevo finančne prokura-
ture in se rešim s tem neznanih
neprijetnosti, ki se vežejo s to za-
devo že čez pet let. — Globočnik
Goik, Kranj.

„GROM“

CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDIČIJSKI BUREAU

LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 41.

Naslov brzojavkam:

Telefon interurban

„GROM“.

št. 454.

PODRUŽNICE:

Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljata vse v to stroko spadajoče posle najhitreje
in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E.
za ekspresne pošiljke.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi
najfinejši in najokusnejši namizni kis iz
vinskega kisa.

➡ Zahtevajte ponudbo! ➡

Tehnično in higijenično najmodernejše
urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.